

вивчених фактів і способів їх пояснення, самостійного знаходження проблем, парадоксів і протиріч, евристичної позиції в навчальному процесі. Цільові орієнтації інтегрованого навчання спрямовані на формування цілісних системних знань про єдність навколишнього світу; підготовку курсантів до успішної професійної діяльності; розвиток інтелектуальних здібностей, творчого мислення тощо.

В подальшому наше дослідження має на меті вивчення проблеми забезпечення якості професійної підготовки майбутніх авіаційних фахівців в умовах євроінтеграції.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Безрукова В.С. Интеграционные процессы в педагогической теории и практике. / В.С. Безрукова. – Екатеринбург, 1994. – 152 с.
2. Берулава М.Н. Интеграция содержания образования / М.Н. Берулава. – М.: Совершенство, 1998. – 170 с.
3. Герасименко Л.С. Педагогічні умови адаптації викладачів іноземної мови до професійної діяльності в льотних навчальних закладах: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04/ Герасименко Людмила Сергіївна. – Кіровоград, 2012. – 230 с.
4. Гломозда В. Г. Вивчення тем інтегративного характеру як спосіб здійснення міжпредметних зв'язків / В.Г. Гломозда // Педагогіка. Респ. наук.-мет. зб. Вип. 30. – Київ, 1991. – С. 17- 20.
5. Дик Ю. И. Интеграция учебных предметов / Ю.И. Дик, А.Д. Пинский, В. В. Усанов // Советская

педагогика. – 1987. – № 9. – С. 42 – 47.

6. Загвязинский В.И. Методология и методы психолого-педагогического исследования: Учеб. пособие [для студ. высш. пед. учеб. заведений] / В.И. Загвязинский, Р.Атаханов. – 2-е изд. – М.: Академия, 2005. – 208с.

7. Казакевич Т. А. Интеграция образовательных программ среднего и высшего профессионального образования (на материале подготовки специалистов информационной сферы): дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01 / Т.А. Казакевич. – М.: 2001. – 393 с.

8. Кільдеров Д.Е. Інтеграційні процеси як соціально-педагогічна проблема підвищення якості освіти / Д.Е. Кільдеров // Вища освіта України № (додаток 1) – 2012. – Тематичний випуск “Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології”. – Т.2. – 2012. – С. 144 – 151.

9. Скаткин М.Н. Методология и методика педагогических исследований / Михаил Николаевич Скаткин. – М.: Педагогика, 1986. – 152 с.

10. Тюнников Ю.С. Методика выявления и описания интегрированных процессов в учебно-воспитательной работе / Ю.С. Тюнников. СПб.: СПбГУ, 1987. – 47 с.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Плачинда Тетяна Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної і психофізіологічної підготовки, Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного університету, Україна, м. Кіровоград

Коло наукових інтересів: забезпечення якісної професійної підготовки курсантів льотних навчальних закладів в умовах євроінтеграції.

УДК 378 (410) : 80 (043)

ВИВЧЕННЯ МОВИ ЯК ПЕДАГОГІЧНО-ФІЛОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Анна ПОДОЛЯНСЬКА (Черкаси)

Постановка проблеми. Процес інтеграції освіти в Україні має на меті забезпечення громадян нашої держави такою освітою, яка б дала змогу обирати професію, місце проживання та навчання в межах Європейського Союзу з їх власної волі та бажання. Вхідження України у Загальноєвропейський освітній простір ставить перед своїми громадянами завдання оволодіти іноземними мовами. Двома провідними напрямками довгострокової програми освіти Ради ЄС (1984 р.) є спільне розв'язання проблем вивчення іноземних мов та забезпечення усіх галузей освіти новітніми інформаційними технологіями. Отже, мовна освіта, а саме навчання іноземних мов посідає провідне місце серед питань, які поставили перед собою інституції Європейського співтовариства та Ради Європи. Поняття «поріг комунікації» стало головним у концепції вивчення іноземних мов, а правильна вимова та сучасна мова

повсякденного вжитку слугують методичними орієнтирами у вивченні мов [9; 3].

Вивченням мов займаються дві споріднені між собою і в той же час відмінні науки: філологія та лінгвістика. Існують певні суперечності у сутності та визначеннях понять «філологія» та «лінгвістика».

Аналіз останніх джерел і публікацій. Сучасними науковими діячами у галузі освіти багато уваги приділялося питанням розвитку різноманітних освітніх процесів у зарубіжних країнах, а саме питанню вивчення іноземних мов за вимогами створення єдиної багатомовної полікультурної Європи з точки зору соціокультурної ситуації, що впливає на зміст навчання іноземних мов (І.Бондаренко, Г. Степенко, В. Симкін); І. Тараненко, Є.Спіцина, О.Шерстюк у своїх дослідженнях висувають типологію двомовного навчання, висвітлюють структуру філологічної освіти, вивчають сучасні підходи у викладанні

іноземних мов, способи реалізації та досвід вивчення іноземних мов на всіх етапах освітнього процесу в Європі. [10]. Н. Авшенюк, Н. Бідюк, І. Руснак, А. Сбруєва, Л. Пуховська та ін. висвітлюють методологію порівняльної педагогіки; роботи Т. Десятова, В. Перрі, Н. Ничкало, та ін. присвячені вивченню неперервної професійної освіти; зарубіжний досвід підготовки фахівців досліджували І. Козубовська, Д. Джонстоун, В. Супяна, Т. Кошманова, та ін.; дослідження Л. Романишиної, Р. Гуревича, Н. Шунди та ін. присвячені використанню інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі.

Однак, серед проблем, пов'язаних з дослідженням, на наш погляд, такий аспект як вивчення мови як педагогічно-філологічної проблеми не був об'єктом спеціального вивчення.

Отже, метою статті є дослідити що є предметом вивчення філології як педагогічної дисципліни.

Завданням статті є: розмежувати такі педагогічні дисципліни як філологія та лінгвістика та визначити предмети їх вивчення.

Виклад основного матеріалу. У Законі України «Про освіту» освіта визначається як «основа інтелектуального, культурного, духовного, соціального та економічного розвитку держави. Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей, формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, підвищення освітнього рівня народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями» [6]. Удосконалення загальної системи освіти України в новому тисячолітті зосереджене на задоволенні сучасних потреб суспільства, яке помітно швидко розвивається та модернізується в умовах інформатизації, розширення міжкультурних та міжнародних зв'язків, суттєвих змін в економічному житті нашої держави, що вказує на необхідність постійного професійного розвитку та підвищення кваліфікації у будь-якій галузі. Жорсткі умови сучасності вимагають від особи бути якісним, конкурентоспроможним, висококваліфікованим спеціалістом. Останнім часом зростає кількість установ, підприємств та організацій нашої країни, яка прагне залучитися якісними спеціалістами з вищою освітою. Законом України «Про вищу освіту» встановлено, що вища освіта – це «рівень освіти, який здобувається особою у вищому

навчальному закладі в результаті послідовного, системного та цілеспрямованого процесу засвоєння змісту навчання, який ґрунтується на повній загальній середній освіті й завершується здобуттям певної кваліфікації за підсумками державної атестації» [7]. Багатим за своїм змістом є визначення вищої освіти американським професором Шакрані, де «вища освіта є інвестицією в людський капітал» [22].

У сучасному глобалізованому світі необхідність розуміння іноземних мов і здатність спілкуватися ними постійно зростає, адже саме знання мов забезпечує усунення бар'єру взаєморозуміння між народами та націями, сприяє економічному та культурному розвитку країни в цілому, розкриває безмежні кордони в самореалізації конкретної особистості. [15]. Вивчення мови є предметом двох суміжних і водночас зовсім різних між собою дисциплін: філології та мовознавства.

Оскільки вивчення мови постає як педагогічно-філологічна проблема, доцільним на нашу думку буде спершу визначити що являє собою філологія, та що є предметом вивчення цієї дисципліни.

Термін «філологія» запровадив німецький дослідник античності та філолог-класик Фрідріг Август Вольф (1759-1824) як назву конкретної науки (а не вченості взагалі). Він окреслив предмет філології надзвичайно широко, як «сукупність відомостей, що знайомлять нас з діяннями та долями, з політичною, науковою та внутрішньою ситуацією греків та римлян, з їх культурою, мовами, мистецтвом та науками, з релігіями, звичаями, національним характером та образом думки – і все це так, щоб ми мали змогу остаточно і правильно розуміти твори, що збереглися і дійшли до нас, насолоджуватися ними, проникаючи у їх зміст та дух, уявляти собі древнє життя, порівнюючи його з сучасним» [цит за: 12].

С.Аверинцев розглядає філологічний простір як сукупність гуманітарних дисциплін, завданням яких є вивчити історію, розвиток і сутність духовної культури суспільства, керуючись мовним і стилістичним аналізом писемних текстів. Науковець зазначає, що філологія являє собою багатогранний простір, в якому людське буття розглядається у своїй повній глибині; саме духовне буття допомагає розкрити специфіку іншої культури, епохи, нації... [4]. Філологічну освіту С.Аверинцев тлумачить як «систему підготовки фахівців з мов та літератур – лінгвістів, літературознавців, викладачів, вчителів, перекладачів; мета філологічної освіти полягає в озброєнні студентів систематичними спеціальними знаннями, практичними навичками та уміннями працювати з текстом [5].

Хоча останнім часом учені-лінгвісти, філологи, спрямовували свої зусилля на те, щоб чітко і ясно розмежувати поняття «філології» та «лінгвістики» (мовознавство), однак визначення предмету філології та предмету мовознавства ще чекають свого вивчення й удосконалення [11].

Ми погоджуємось з думкою Аннушкина В. И., який зазначає, що терміни «філологія» та «мовознавство» тлумачать насамперед з етимологічної точки зору. Філологію розглядають як вчення про Слово (безперечно, в сакральному розумінні, тобто слово, як божий дар, здатність говорити і писати, проводити дискусії і створювати світ «словом»), мовознавство трактують як вчення про мову (насамперед, її склад, систему знаків, які представляють певний смисл, засіб спілкування) [2]. Навіть з точки зору послідовності виникнення наук різниця очевидна: філологія постає як наука древня, а мовознавство є відносно сучасною наукою. Якщо пояснювати розвиток науки у зв'язку з «технічним прогресом у створенні текстів», то філологія – наука, поява якої обґрунтована створенням письма чи писемної мови (текстів), а мовознавство – наука, розвиток якої ініційовано можливостями друкованої мови, прогресом у мовленнєвих зв'язках різноманітних народів, необхідністю досліджувати велику кількість мов та їх склад [14]. Філософія слова, або (якщо можна так висловитися) філософія філології передбачала розуміння людського слова як дару божого, і це ставлення до слова збереглося в духовній літературі та етиці мови (хоча дивним є той факт, що спеціальних досліджень на тему відображення Слова Божого у слові людському не було знайдено ані у філологічній, ані у богословській літературі); а філософія сучасного мовознавства передбачає насамперед позитивістський погляд на склад мови, що відображає матеріалістичну природу речей, в результаті чого паралізується можливість ефективного впливу наукової думки на оточуючу реальність [2].

Цікавим на наш погляд буде подивитися на визначення філології, взятого з Оксфордського словника сучасної англійської мови:

- Любов до вчення та літератури; вивчення літератури у загальному розумінні, включаючи граматику, літературну критику та тлумачення, зв'язок літератури з написаними архівними документами з історії тощо; літературна чи класична ерудиція; класична освіта

- (сучасне застосування) Вивчення структури та розвитку мови; наука про мову; мовознавство [20].

Девід Крістал визначає філологію як вчення історії мови, включаючи історичне вивчення літературних текстів. Вона також може

називатися компаративна філологія, якщо акцент ставиться на порівняння історичного стану різних мов [17].

Цікавим на нашу думку є погляд У. Болтона на філологію та лінгвістику. «Якщо ХІХ століття це період, коли мову «відкрили», то ХХ століття можна назвати періодом «коронації» мови. В ХІХ столітті мову розглядали окремо у декількох контекстах: як амальгаму звуків, а потім як вивчати звуки; важливим стало розуміння варіативності у мові; мову розглядали як окремий предмет вивчення, а не як частину історії чи літератури. Філологію тоді назвали «живильною основою інших наук».

Коли ж інші науки, а саме антропологія, почали «живити» філологію, виникла лінгвістика. Нова наука стала відмінною своєму «предкові»: «лінгвістика знову звела мову до одного цілого. Стало цікавим як об'єднувалися звуки, щоб утворити слова, а ті, в свою чергу, як утворити речення, зрозумілим стала і універсальність у мові, а не її варіативність, і врешті-решт було реінтегровано зв'язок мови з іншими науками, такими як філософія та психологія» [18].

У 1978 році російський вчений Ю.Рожественський запропонував науковій громадськості «Введение в общую филологию», його новація полягала у зрозумілому та історично обґрунтованому погляді на предмет філології. «Філологічне значення полягає не лише у проникненні у зміст будь-якого тексту, а й у його поясненні». Тлумачення тексту крок за кроком дає можливість послідовно побудувати розуміння предметів конкретної та загальної філології: в конкретній філології аналізується конкретний текст (його створення, авторство, входження в певну сферу культури), в загальній філології – загальні історичні закономірності розуміння та тлумачення текстів на фоні розвитку культури, прогресу в знаннях та мовному спілкуванні, технічного прогресу у створенні текстів [1].

Якщо говорити про лінгвістику, то «...лінгвістика ніколи не була загальним знанням про мову. Методи лінгвістики спеціально прилаштовані до нормування та опису лише однієї сторони мови, а саме звуків мови, слів та речень. Лінгвістика ніколи не включала в себе вивчення мовних текстів» [14].

Предметом вивчення лінгвістики є система мови та пояснення фактів мови на різних її рівнях (фонетичному, лексичному, словотворному, морфологічному, синтаксичному). Хоча мовознавство включає розрізнені поняття «мова» та «мовлення», воно не звертається до аналізу мовленнєвої реальності. Тому саме тут народжується прагнення багатьох мовознавців створити нові сфери практичного застосування мови.

Виникають такі підрозділи лінгвістики як: юридична, медична, економічна, політична лінгвістика, лінгвістика спілкування тощо [8].

Обґрунтовано і історичну послідовність філології та мовознавства, оскільки філологія – древня наука, а лінгвістика – наука сучасності: «первинне та вихідне уявлення про мову створює саме філологія. Від того, як філологія визначить склад мовних текстів та правила їх формування залежить направлення та зміст лінгвістичного дослідження» [14].

Філологію визначають як науку про древні мови та письмові тексти, зосереджену на їхній історії та розвитку. Особу, що спеціалізується на вивченні древніх текстів і намагається зрозуміти їхнє аутентичне значення називають філологом. Філологія в деяких аспектах схожа з лінгвістикою. Філологія займається вивченням літературних та історичних витоків письмового тексту; це є поєднання історичного, лінгвістичного та літературного аналізу, в той час як лінгвістика вивчає форму та значення сучасної мови як єдиного цілого. Філологи вивчають гуманістичні аспекти мови та літератури, а лінгвісти розглядають мову з наукової точки зору. Отже, філолог аналізує цілий текст як одиницю, в той час як лінгвіст виокремлює форму від анатомії мови [17].

Як розумова (інтелектуальна) дисципліна, філологія постає у вигляді зосередженого на тексті вивчення мови. Традиційно філологи поставили перед собою завдання зробити древній та іноземний текст доступним для читання. Звичайний переклад – лише маленька частина реалізації цього завдання, адже кожний філолог знає, що не всі іноземні слова мають переклад. Слова та фрази потрібно описати, донести їхнє значення у повному обсязі (зазвичай вдаючись до дрібних деталей), а не просто підібрати переклад, і це пояснює контекстуальне відношення між словами, фразами, реченнями тощо [21].

Відомий український вчений В. Сухомлинський вважав, що вчитель-філолог є багатосторонньою сформованою особистістю. В своїй праці «Серце віддаю дітям» видатний педагог продемонстрував спрямовані на формування саме мовної (філологічної) освіти форми роботи у педагогічній аудиторії в той час, коли «словесному вихованню» відводилася аж ніяк не перша роль. В. Сухомлинський зазначив: «у руках вихователя слово – такий могутній засіб, як музичний інструмент у руках музиканта, як фарби в руках живописця, як різець і мармур у руках скульптора... без живого, трепетного, хвилюючого слова немає школи, педагогіки. Слово – це нібито той місток, через який наука виховання переходить у мистецтво, майстерність» [16].

Висновки. Отже, з наданням чіткого визначення термінам «філологія» та «мовознавство» виникали проблеми, суперечки та непорозуміння у науковців протягом багатьох десятиліть, проте посилюючись на доробки, знання та науковий досвід вітчизняних та іноземних вчених, ми спробували дати відповіді на такі питання: що таке філологія і що таке лінгвістика і що є предметом вивчення кожної з цих дисциплін.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Амирова Т. А. История языкознания: учеб. пособие для студентов вузов / Т. А. Амирова, Б. А. Ольховиков, Ю. В. Рождественский – М.: Изд центр «Академия». – 2003. – с. 672.
2. Аннушкин В.И. О предмете филологии как научной дисциплины // Проблемы филологии: язык и литература. – М., 2010. – №2. – с. 21-26
3. Базуріна В. М. Професійна підготовка вчителів іноземних мов у Великій Британії : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Базуріна Валентина Михайлівна. – Ж., 2006. – с. 233.
4. Барбіна Є. Сучасні психолого-педагогічні підходи до формування педагогічної майстерності / Є. Барбіна, К. Щедрососєва // Філософія педагогічної майстерності : зб. наук. пр. / МОУ, НПУ ім. Драгоманова. – К., 2001. – Вип. 6. – С. 12.
5. Бігич О. Б. Методична освіта майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи : монографія / О. Б. Бігич. – К. : КНЛУ, 2004. – С. 41.
6. Закон України «Про освіту» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1991. – № 34. – ст. 451 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>. – Назва з екрана.
7. Закон України «Про вищу освіту» // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 20. – ст. 134 [із змінами та доповненнями] [Електронний ресурс] // Верховна Рада України: [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2984-14>. – Назва з екрана.
8. Зеленецкий К. П. Исследование о риторике в ее наукообразном содержании и в отношениях, какие имеет она к общей теории слова и к логике: [текст] / К.П. Зеленецкий – О. : Гор. тип. – 1846. – с. 137.
9. Ковязіна О. П. Концептуальні підходи до професійної підготовки філологів-перекладачів (за результатами аналізу навчальних планів і програм перекладацького факультету Київського державного лінгвістичного університету) / О. П. Ковязіна // Вісник Запорізького державного університету : зб. наук. праць. – Запоріжжя, 2000. – №1. – С. 1 – 4.
10. Кузнецова О. Ю. Развитие мовної освіти у середніх та вищих навчальних закладах Великої Британії другої половини ХХ ст. : дис. ... пед. наук : 13.00.01 / Олена Юрїївна Кузнецова. – Х., 2002. – 494 с.
11. Муравьева Н. В. Речевые механизмы коммуникативных конфликтов : На материале текстов массовой информации : дис. на соискание степени

- док. філол. наук : спец. 10.02.01 «Русский язык» / Н. В. Муравьева. – М., 2002. – 451 с.
12. Радциг С. И. Введение в классическую филологию / С. И. Радциг – М.: Издательство, 1965. – 523 с.
13. Реформатский А. А. Введение в языковедение / Под ред. В. А. Винградова. – М.: Аспект Пресс, 1996. – 536 с.
14. Рождественский Ю. В. Общая филология. / Под ред. В. В. Яхненко – М.: Фонд «Новое Тысячелетие», 1996. – 326 с.
15. Самойлюкевич І. В. Професійний портрет сучасного вчителя іноземних мов у Великій Британії // Вісн. Житомир. держ. ун-ту ім. І.Франка. – 2007. – № 33. – С. 40 – 44.
16. Сухомлинський В.О. Вибрані твори : в 5 т. / В.О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1976. – 196 с.
17. Adamson S., Ayres-Bennett W. Linguistics and philology in the twenty-first century: introduction / Sylvia Adamson, Wendy Ayres-Bennet // Transactions of the Philological Society, 2011. – Vol. 109 (3). – P. 201 – 206.
18. Bolton W. F. A Living Language: The History and Structure of English [текст] / New York : Random House, 1982. – 461p.
19. Oxford English Dictionary / John Simpson and Edmund Weiner. – Second Edition. – Clarendon Press, 1989. – 21728 p.
20. Young R. E., Becker A.L., Pike K. L. Rhetoric: Discovery and Change // Linguistic society of America Journal, 1972. – Vol. 48. – № 3. – p. 751-755.
21. Shakrani S. The Value of Higher Education / On Policy. – Fall 2008 – Winter 2009. – P. 38 – 41

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Подолянська Анна Олегівна – аспірант кафедри загальної педагогіки і психології НН інституту педагогічної освіти, соціальної роботи і мистецтва. Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького.

Коло наукових інтересів: дослідження педагогічної проблематики філологічної освіти.

УДК 378.4 (73) : 81

СТАН ІНШОМОВНОЇ ОСВІТИ У КОЛЕДЖАХ І УНІВЕРСИТЕТАХ США НАПРИКІНЦІ ХХ СТОЛІТТЯ

Наталія ПОДОЛЯНСЬКА (Черкаси)

Постановка проблеми. Система вищої освіти Сполучених Штатів Америки середини – кінця ХХ століття характеризується значною автономністю, але останнім часом простежується посилення впливу на неї федеральної влади. Питання мовної освіти США, яку часто розглядають як частину її полікультурної освіти, на національному рівні регулюється низкою федеральних законів, таких як «Про громадянські права», «Про національні цілі освіти», «Про рівні можливості», «Про попередження відсіву учнів зі шкіл». Але у 1980-х – 1990-х роках стан іншомовного навчання у школах і ВНЗ Сполучених Штатів починає викликати серйозне занепокоєння серед американських політиків, науковців і освітян.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Аналіз наукових джерел свідчить, що питання розвитку іншомовної освіти у вищих навчальних закладах Сполучених Штатів є актуальним і висвітлюється у численних дослідженнях вітчизняних і зарубіжних науковців (Брод Р., Зіноватна О., Колієр В., Овадо К., Панетта Л., Томас В., Фрид Б., Хубер Б. та інші), які займаються аналізом таких аспектів мовної освіти США, як білінгвальне навчання і вивчення іноземних мов на всіх рівнях освіти Сполучених Штатів Америки. Аналіз джерел показав, що стан вищої іншомовної освіти США наприкінці ХХ століття не був предметом окремого вивчення.

Мета статті полягає у необхідності проаналізувати стан іншомовної освіти у коледжах і університетах Сполучених Штатів Америки наприкінці ХХ століття.

Виклад основного матеріалу. Університети Сполучених Штатів забезпечують підготовку фахівців для отримання ступенів бакалавра (Bachelor), магістра (Master) та доктора (Professional Doctor's degree / Doctor of Philosophy). За останні десятиліття у системі вищої освіти Сполучених Штатів відбувся динамічний розвиток. Порівняно з 70-ми роками ХХ століття кількість студентів, які отримали ступінь бакалавра, магістра та доктора, зростає більше ніж удвічі. З середини ХХ століття університети США продовжують зберігати за собою право автономно і самостійно планувати вивчення іноземних мов у межах кожної вищої навчальної установи. За результатами статистичних досліджень Центру прикладної лінгвістики США істотною частиною викладання основ іноземних мов здійснюється саме у коледжах і університетах Сполучених Штатів. У 1990 майже 549 тисяч учнів офіційно вивчали іноземні мови у початковій школі, приблизно 4,1 мільйона – у громадських старших школах, і більш ніж 1,2 мільйона студентів – у коледжах і університетах. Отже, приблизно кожен п'ятий студент ВНЗ Сполучених штатів офіційно вивчав іноземну мову.

Наприкінці ХХ століття основною структурною проблемою у вивченні іноземних